

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра розведення і селекції тварин та водних біоресурсів

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Екстер'єр та інтер'єр сільськогосподарських тварин
(обов'язковий / вибіркового)

Реалізується в межах освітньої програми:

Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

за спеціальністю 204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми – 2021

Розробники: Л.М. Хмельничий — Л.М. Хмельничий, д. с.-г. н., професор,
завідувач кафедри розведення і селекції тварин та водних біоресурсів

С.Л. Хмельничий — С.Л. Хмельничий, ст. викладач кафедри розведення і
селекції тварин та водних біоресурсів

| | |
|---|--|
| Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри Розведення і селекції тварин та водних біоресурсів | протокол від <u>22. 06. 2021р</u> .№ <u>21</u> |
| | Завідувач кафедри <u>Л.М. Хмельничий</u> |

Погоджено:

Гарант освітньої програми “ТВПШТ”

Вордуркова О.І.

Декан факультету, де реалізується освітня програма

Скочка В.О.
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму надана:

Гавченко Ю.М.
(ПІБ)

Вечорка В.В.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Г. Баранчик (підпис) (Г. Баранчик) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 05. 08. 2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

| Навчальний рік, в якому вносяться зміни | Номер додатку до робочої програми з описом змін | Зміни розглянуто і схвалено | | |
|---|---|---|-------------------|---------------------------|
| | | Дата та номер протоколу засідання кафедри | Завідувач кафедри | Гарант освітньої програми |
| 2022-2023 р. <i>Л.Ткач</i> | Додаток 1 | №14 від 10.06.2022р. | <i>Л.Ткач</i> | <i>Л.Ткач</i> |
| 2023-2024 р. | Додаток 2 | №18 від 14.06.2023р. | <i>Л.Ткач</i> | <i>Л.Ткач</i> |

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

| | | | | | | | | | |
|------|---|---|-----------|-----------|----|-------------|-------------------|------|-----------|
| 1. | Назва ОК | Екстер'єр та інтер'єр сільськогосподарських тварин | | | | | | | |
| 2. | Факультет/кафедра | Біолого-технологічний/Розведення і селекції тварин та водних біоресурсів | | | | | | | |
| 3. | Статус ОК | Обов'язковий | | | | | | | |
| 4. | Програми/Спеціальність складовою яких є ОК | Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва /204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва | | | | | | | |
| 5. | ОК може бути запропонований для (для вибіркової ОК) | - | | | | | | | |
| 6. | Рівень НРК | 6 рівень | | | | | | | |
| 7. | Семестр та тривалість вивчення | 5 семестр, 15 тижнів | | | | | | | |
| 8. | Кількість кредитів ЄКТС | 3 | | | | | | | |
| 9. | Загальний обсяг годин та їх розподіл | Контактна робота (заняття) | | | | | Самостійна робота | | |
| | | Лекційні | | Практичні | | Лабораторні | | | |
| | | де н. | з./з.с.т. | д. | з. | ден. | заоч. | ден. | з./з.с.т. |
| | | 14 | 2/2 | - | - | 16 | - | 60 | 88/148 |
| 10. | Мова навчання | Українська | | | | | | | |
| 11. | Викладач/Координатор освітнього компонента | Хмельничий Леонтій Михайлович | | | | | | | |
| 11.1 | Контактна інформація | Завідувач кафедри розведення і селекції тварин та водних біоресурсів кабінет 315 головного корпусу ел. адреса: khmelnychy@ukr.net консультації: щопонеділка 12 ⁰⁰ -13 ⁰⁰ . | | | | | | | |
| 12. | Загальний опис освітнього компонента | Дисципліна «Екстер'єр та інтер'єр сільськогосподарських тварин» сприяє підготовці фахівців з технології виробництва та переробки продукції тваринництва, здатних професійно використовувати теоретичні знання і практичні навички з питань оцінки екстер'єру та інтер'єру тварин, використання яких дозволяють вірогідно оцінювати генотип та фенотип сільськогосподарських тварин, визначати зв'язки показників екстер'єру та інтер'єру з продуктивними ознаками тварин; використовуючи результати сучасної методики лінійної класифікації корів ефективно поліпшувати існуючі та створювані породи спеціалізованих молочних порід у напрямку бажаного молочного типу. Основні теми, які підлягають вивченню: вчення про конституцію і екстер'єр у їхньому зв'язку з ефективністю селекції порід сільськогосподарських тварин; екстер'єр великої рогатої худоби та методи оцінки корів молочних і молочно-м'ясних порід за типом; оцінка за екстер'єром свиней та коней; вчення про інтер'єр, методи оцінки та значення показників інтер'єру для селекції сільськогосподарських тварин. У результаті вивчення освітнього компонента студент буде здатен уміло та ефективно використовувати результати оцінки екстер'єру у селекційному процесі створення нових та поліпшення існуючих порід, застосовуючи основні методи оцінки, сучасні | | | | | | | |

| | | |
|-----|--|---|
| | | методологічні та організаційні напрямки досліджень екстер'єру, зв'язок екстер'єрних ознак з продуктивністю та тривалістю використання тварин, селекційно-генетичні параметри, які спонукають до використання методики лінійної класифікації. |
| 13. | Мета освітнього компонента | Формування у студентів знань, умінь та навичок з проблемних питань в аспекті використання сучасних методів оцінки сільськогосподарських тварин за екстер'єром та інтер'єром з визначенням ступеня впливу цих чинників на реалізацію господарськи корисних ознак тварин в конкретних умовах сучасного виробництва продукції тваринництва. Освітній компонент спрямований на досягнення фахових програмних компетентностей, які реалізуються через дисциплінарні результати навчання, зокрема використання селекційної інформації з оцінки тварин за екстер'єром та інтер'єром при визначенні селекційної ситуації в стаді та породі; використовуючи існуючі методи об'єктивно та вірогідно оцінювати генотип тварини, через освоєння сучасних методів оцінки корів за екстер'єром та інтер'єром, у тому числі лінійної класифікації за типом, проводити добір матерів бугаїв та підбір оцінених за типом дочок бугаїв-плідників з визначенням бажаного типу корів, як мети селекції. |
| 14. | Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП | Освітній компонент є основою для вивчення: ОК11 Розведення с.-г. тварин з основами відтворення, ОК15 Технологія виробництва молока та яловичини, ОК16 Технологія виробництва продукції свинарства. |
| 15. | Політика академічної доброчесності | Політика академічної доброчесності у СНАУ регулюється «Кодексом академічної доброчесності» http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf У відповідності до нього вимоги до студента щодо дотримання академічної доброчесності під час вивчення освітнього компонента наступні: відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; бути присутнім на усіх заняттях; виконувати самостійну роботу; чесно та відповідально готуватись до поточного, модульного та підсумкового контролю; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу. Є неприйнятним для студента: виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до викладача; запізнюватись на заняття та пропускати їх без поважних причин; під час навчального процесу використовувати підказки, роботи інших осіб, телефони; надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні поточного, модульного та підсумкового контролю; отримувати або пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній діяльності. За порушення правил академічної доброчесності студенти можуть бути притягнуті до наступних форм відповідальності: |

| | | | | | | | | | |
|---|-----------|------------|----------|----------|-----------|----------|-----------|---------------|---------------------|
| Тема 1. Вчення про конституцію і екстер'єр у їхньому зв'язку з ефективністю селекції порід сільськогосподарських тварин. | 4 | 1/1 | - | - | 4 | - | 16 | 24/38 | 1, 2, 3, 5, 6, 7 |
| Тема 2. Екстер'єр великої рогатої худоби та методи оцінки корів молочних і молочно-м'ясних порід за типом. | 2 | 1/1 | - | - | 4 | - | 12 | 16/34 | 1, 2, 3, 5, 6, 7 |
| Тема 3. Оцінка за екстер'єром свиней та коней. | 4 | - | - | - | 4 | - | 16 | 24/38 | 1, 2, 3, 5, 6, 7 |
| Тема 4. Вчення про інтер'єр, методи оцінки та значення показників інтер'єру для селекції сільськогосподарських тварин. | 4 | - | - | - | 4 | - | 16 | 24/38 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 |
| Всього | 14 | 2/2 | - | - | 16 | - | 60 | 88/148 | |

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

| ДРН | Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій) | Кількість годин | Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно) | Кількість годин |
|-------|--|-----------------|--|-----------------|
| ДРН 1 | Лекція, лабораторна робота, презентація. | 8 | Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання. | 16 |
| ДРН 2 | Лекція, лабораторна робота, презентація. | 6 | Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання. | 12 |
| ДРН 3 | Лекція, лабораторна робота, презентація. | 8 | Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання. | 16 |
| ДРН 4 | Лекція, лабораторна робота, презентація. | 8 | Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання. | 16 |

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

| № | Методи сумативного оцінювання | Бали / Вага у загальній оцінці | Дата складання |
|----|--|--------------------------------|-----------------------|
| 1. | Індивідуальне завдання з Теми 1 | 25 балів / 25% | 6 семестр, 5 тиждень |
| 2 | Проміжна атестація: контролюючий тест. | 15 балів / 15% | 6 семестр, 8 тиждень |
| 3 | Індивідуальне завдання з Теми 2 | 20 балів / 20% | 6 семестр, 10 тиждень |

| | | | |
|---|---------------------------------|----------------|--------------------------|
| 4 | Індивідуальне завдання з Теми 3 | 20 балів / 20% | 6 семестр, 12 тиждень |
| 5 | Індивідуальне завдання з Теми 4 | 20 балів / 20% | 6 семестр, 15 тиждень |

5.1.2. Критерії оцінювання

| Компонент | Незадовільно | Задовільно | Добре | Відмінно |
|---------------------------------|--|--|--|---|
| | <i><12 балів</i> | <i>12-13 балів</i> | <i>15-19 балів</i> | <i>20-25 балів</i> |
| Індивідуальне завдання з Теми 1 | Вимоги щодо завдання не виконано | Більшість вимог виконано, але відповіді на окремі питання відсутні, відсутній конкретний аналіз | Виконано усі вимоги індивідуального завдання | Виконано усі вимоги завдання, наочно показано та підкріплено, теоретичними знаннями використання оцінки тварин за конституцією та екстер'єром у селекції порід, важливість співвідносної мінливості між ознаками екстер'єру та розвитком господарськи корисних ознак тварин, яка буде сприяти ефективності добору та підбору. |
| Проміжна атестація 5 семестр | <i><9 балів</i> | <i>9-11 балів</i> | <i>12-13 балів</i> | <i>13-15 балів</i> |
| | Менше 6 вірних відповідей на питання тесту | 6-7 вірних відповідей на питання тесту | 8 вірних відповідей на питання тесту | 9-10 вірних відповідей на питання тесту |
| | <i><13 балів</i> | <i>13-15 балів</i> | <i>16-19 балів</i> | <i>19-20 балів</i> |
| Індивідуальне завдання з Теми 2 | Вимоги щодо завдання не виконано | Більшість вимог виконано, але відповіді на окремі питання відсутні, відсутні узагальнюючі висновки | Виконано усі вимоги завдання | Виконано усі вимоги завдання, доказано необхідність та важливість комплексної оцінки корів молочної худоби за екстер'єрним типом в процесі її бонітування |
| | <i><13 балів</i> | <i>13-15 балів</i> | <i>16-19 балів</i> | <i>19-20 балів</i> |
| Індивідуальне завдання з Теми 3 | Вимоги щодо завдання не виконано | Більшість вимог виконано, але відповіді на окремі питання відсутні, відсутні узагальнюючі висновки | Виконано усі вимоги завдання | Виконано усі вимоги завдання, зроблені пропозиції щодо ефективності впливу показників будови тіла на ріст та розвиток, стан здоров'я та напрям продуктивності свиней та коней. |
| | <i><13 балів</i> | <i>13-15 балів</i> | <i>16-19 балів</i> | <i>19-20 балів</i> |

| | | | | |
|---------------------------------|----------------------------------|--|------------------------------|--|
| Індивідуальне завдання з Теми 4 | Вимоги щодо завдання не виконано | Більшість вимог виконано, але відповіді на окремі питання відсутні, відсутні узагальнюючі висновки та пропозиції | Виконано усі вимоги завдання | Виконано усі вимоги завдання, доведено необхідність використання досліджень інтер'єрних показників у визначенні племінної цінності тварин, проведенні добору, прогнозування майбутньої продуктивності тварин або їх потомків, тобто, вести ранню оцінку та добір тварин. |
|---------------------------------|----------------------------------|--|------------------------------|--|

5.2. Формативне оцінювання

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

| № | Елементи формативного оцінювання | Дата |
|----|--|---|
| 1. | Усне опитування після вивчення тем | На наступному практичному занятті після викладення матеріалу за темою |
| 2. | Усний зворотній зв'язок від викладача під час роботи над розрахунковим завданням упродовж занять | Упродовж семестру |
| 3. | Усний зворотній зв'язок від викладача після виконання розрахункового завдання | На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання |
| 4. | Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації завдання | Безпосередньо після завершення презентації |

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники

1. Буркат В.П., Полупан Ю.П., Йовенко І.О. Лінійна оцінка корів за типом. – К.: Аграрна наука, 2004. 88 с.
2. Басовський М.З., Буркат В.П., Вінничук Д.Т. та ін. Розведення сільськогосподарських тварин / за ред. М.З. Басовського. Біла Церква, 2001. 400 с.
3. Підпала Т. В. Селекція сільськогосподарських тварин. Миколаїв, 2015. 265 с.
4. Інтер'єр сільськогосподарських тварин : навч. посіб. / [Й. З. Сірацький, Є. І. Федорович, Б. М. Гопка, та ін.]. К. : Вища освіта, 2009. 280 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

5. Хмельничий Л. М. Практикум з селекції сільськогосподарських тварин. Лабораторно-практичні заняття для студентів денної та заочної форм навчання зі спеціальності 8.09010201 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» ОКР «магістр». – Суми: Видавництво: ФОП Литовченко Є.Б., 2014. 256 с.
6. Хмельничий Л. М. Лінійна класифікація корів молочних і молочно-м'ясних порід за типом / Л. М. Хмельничий, В. І. Ладика, Ю. П. Полупан, Р. В. Братушка, С. В. Прийма, В. В. Вечорка.// Методичні вказівки – 2-е вид., перероб. і доп. Суми : Сумський національний аграрний університет, 2016. 27 с.
7. Практикум з розведення сільськогосподарських тварин / [Ю. Ф. Мельник, К. А. Найденко, М. М. Майборода та ін.]. К. : Видавничий центр НАУ, 2004. 221 с.

6.1.3. Електронні ресурси

- <https://vseosvita.ua/library/konstitucia-eksterer-interer-ta-ih-zvazok-z-produktivnistu-176106.html>
- https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4629/1/Barkar_E.Ekster%27er_ta_inter%27er_Prakt.pdf
- https://studopedia.net/1_25956_konstitutsiyini-ta-eksterierni-osoblivosti-sviney.html
- <https://elearn.nubip.edu.ua/mod/book/view.php?id=177833>
- https://pidru4niki.com/1169011262408/tovarovnavstvo/konstitutsiya_eksteryer_koney
- <http://jak.koshachek.com/articles/ekster-er-konej-najvazhlivishi-poroki-i-nedoliki.html>

6.2. Додаткові джерела

16. Наукові та науково-виробничі журнали:
 - Вісник аграрної науки
 - Вісник Сумського НАУ
 - Міжвідомчий тематичний науковий збірник «Розведення і генетика тварин»
 - Пропозиція

6.3. Програмне забезпечення

1. Текстовий редактор Word.
2. Microsoft Office Power Point.

Додаток 1:

У лекції №7 добавлено показники морфологічного складу туш різних порід великої рогатої худоби у 18-місячному віці.

Доповнені посилання на електронні адреси за тематикою даної дисципліни.

Додаток 2:

1. Зміна назви кафедри у зв'язку з реорганізацією (нова назва – кафедра генетики, селекції та біотехнології тварин).

Рецензія на робочу програму (силабус)

| Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проектної групи | Так | Ні | Коментар |
|--|-----|----|----------|
| Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК | + | | |
| Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК) | + | | |
| Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення | + | | |

Член проектної групи ОП ЛВЖЛМ
(назва)Лавинко Ю.М.
(ПІБ)Ю.М.
(підпис)

| Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри | Так | Ні | Коментар |
|--|-----|----|----------|
| Загальна інформація про освітній компонент є достатньою | + | | |
| Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК | + | | |
| Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення | + | | |
| Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни) | + | | |
| Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми | + | | |
| Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН) | + | | |
| Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти | + | | |
| Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету | + | | |
| Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом | + | | |
| Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента | + | | |
| Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН) | + | | |
| Література є актуальною | + | | |
| Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти | + | | |

Рецензент (викладач кафедри)

розвідання і освіт-
тварин та вихідів
всередині
(назва)проф. В.В. Везорка
(посада, ПІБ)В.В.
(підпис)